

3 ÅRIGT KURSUSPROGRAM
SÆSON 2025 · 2026

*Kurset har givet mig viden,
indsigt og anledning til
fordybelse"*

Teologisk voksenundervisning

Biskoppen anbefaler Teologisk Voksenundervisning

Teologi er grundlæggende et fag om den kristne tro. Men da den tro ikke kan løsrives fra sine historiske betingelser, så er det et fag der indeholder både klassiske sprog, religion, filosofi, kunsthistorie og meget andet.

Teologien som fag er på en gang dybt involveret i europæisk kulturhistorie og den politiske situation i verden.

Teologi er tale om Gud, men hvad eller hvem er Gud? Kan man tale om det man ikke ved hvad er? Og kan man overhovedet tale om Gud uden at gøre Gud mindre end sig selv?

Teologisk Voksenundervisning i Aalborg stift så dagens lys for over 30 år siden og har gennem årene både samlet og beriget folk fra hele stiftet med forelæsninger

i de klassiske teologiske fag, samtaler om både historie og nutid samt møder på tværs af stiftet og kirkelige holdninger.

Martin Luther sagde et sted at der skal drives teologi så selv en hedning forstår det, hvilket betyder at det ikke er en viden-skab for de særligt indviede eller særligt troende. Man skal tale teologi så det kan forstås af alle, selvom det til tider også kan være svært at forstå. Men det er ikke umuligt at forstå.

Jeg kan kun anbefale at deltage i Teologisk Voksenundervisning i Aalborg stift for at få et dybere indblik i den kristne historie der gennemsyrrer vores fælles kultur, og som også den dag i dag påvirker liv, politik og livsholdninger. Man bliver klogere på sig selv og på det vi har til fælles.

Thomas Reinholdt Rasmussen

Velkommen!

Teologisk voksenundervisning – det er en bred og grundig undervisning i kristendommens idéer og historie. Du bliver undervist i de samme grundlæggende fag som landets præster er blevet undervist i.

Undervisningen er en mulighed for at fordybe sig i livets grundlæggende spørgsmål – og i de svar på spørgsmålene som vores kultur og historie har givet og til stadighed spekulerer videre over.

Det handler om det som på godt og ondt har formet den virkelighed vi lever i. Lige fra Bibelens forskelligartede skrifter til nutidens mange opfattelser af hvad det vil sige at være menneske. Kort sagt: et indblik i den historie vi alle sammen har hver vores andel i –

og samtidig en inspiration til at tænke selvstændigt videre.

Skemaet

Som det fremgår af nærværende program, så har de første og vigtige tre årgange hver deres faste forløb. Det handler om viden, om historie og om dannelse. For teologien rummer det hele. Der er tale om solid og engageret undervisning, og når de tre første år er gennemført, er grunden lagt, og meget mere er i vente.

Den fjerde årgang kalder vi »den evige årgang«. Længere kan man ikke nå, men til gengæld kan man blive ved år ud og år ind. Det er der mange der har gjort og stadig gør. For dem der har gennemført de tre første år, er der her hvert år undervisning og foredrag med

særligt inviterede fagfolk og specialister på hver deres felt. Nogle år kredser undervisningen om et særligt tema – andre år samler vi op på alt det der ikke er blevet plads til af emner.

Smagsprøve

Hvert år – som en appetitvækker på undervisningen og opvarmning til den kommende sæson – inviterer vi til arrangementet »Teologi for alle«. I år ligger arrangementet lørdag den 5. september kl. 15.30-18.30.

Det er både en smagsprøve til de mange nye interesserede og en efterhånden traditionsrig opvarmningsrunde til de mere rutinerede studerende. Der bliver udsendt en særlig invitation til arrangementet når den store dag nærmer sig.

*Forsidefoto:
Anne Merete Jensen, 3. årgang*

Jacob Køhn Andersen
Domprovst

1. årgang

Det Gamle Testamente v/Johs Kühle

1. og 2. Mosebog

Vi begynder med fortællingerne om verdens tilblivelse og menneskets natur i 1. Mosebog. Dernæst følger beretningerne om Abraham i hvem alle jordens folk skal velsignes. Problemfrit er det ikke på grund af begær, jalousi, svig, had og hævn. Dog lykkes det Gud at få jorden befolket og siden sit folk befriet fra slaveriet i Ægypten. Teologiske og eksistentielle temaer inddrages.

Det Nye Testamente v/Steen Kongsbak Thomsen

1. Korintherbrev og tidshistorie.

Kristendommen opstod og bredte sig i et virvar af religioner og kulturer. Nogle gange farvede den alt omkring sig og andre gange blev den selv farvet. Det er tidshistoriens opgave at afdække disse kristendommens kontekster. Paulus' første brev til korintherne er et vindue ind til én af de første menigheder – hvad der foregik, hvordan de tænkte, og hvad Paulus syntes om det alt sammen. I faget anvendes tidshistorien konkret så brevet tydeligt fremstår i sin egen historie men med udblik til, hvordan det indgår i nutidig kristendom.

Tænkning og tro v/Kenneth Berg

Troen har udsagn, som ikke kan efterprøves, men den har også nogle som kan, altså undersøges ved »det naturlige lys«. Det giver for eksempel mening at spørge om Gud kan bevises. Om moralen har et grundlag. Om sjælen er udødelig. Jeg kommer med (forhåbentlig) uforudsete vinkler, men I reflekterer også selv, i grupper og klassen sammen. Vi tager ét stort emne pr. dobbeltlektion.

2. årgang

Det Nye Testamente v/Johs Kühle

De første evangelier

Markusevangeliet er som det ældste evangelium sammensat af beretninger om Jesus som Guds søn. Supplerende fortællinger fra Matthæus- og Lukasevangeliet inddrages undervejs. Vi undersøger betydningen af lignelserne, Moseloven, underne som tegn på noget større, troen på Guds rige, opstandelsen og meningen med Jesu hemmeligholdte identitet som Guds søn.

Kirkehistorie v/Mads Callesen

Kirken og kristendommen ikke bare har en historie, men er en historie. Siden fiskerne ved Genesaret Sø har kristendommen formet historien og taget form af historien.

Vi tager turen fra Jerusalem til pavernes Rom over Luthers Wittenberg og Grundtvigs Vartov til vore dages mangfoldighed, ude og hjemme. Vi søger overblik, men gør også nedslag i kilder fra tiden.

Tænkning og tro (efterår) v/Jørgen Jørgensen

Religionsfilosofien vil i denne sammenhæng tematisere teodicé-problemet (det ondes problem) og forståelsen af ofrets betydning i religion og kultur. Fra det bibelske tekstkorpus læses beretningen om Abrahams ofring af Isak, Jobs Bog og passionshistorien. Fra den græske antik inddrages Sofokles' tragedie Antigone, og i tillæg hertil anlægges perspektiver fra moderne litteratur og tænkning.

Tænkning og tro (forår) v/Jens-Peter Olesen

Etik beskæftiger sig med refleksionen over det gode liv. Forløbet indkredser grundbegreberne i de etiske traditioner fra antikken, oplysningstiden og frem til K.E Løgstrup og Hartmut Rosa. Vi vil se nærmere på de etiske dommes egenart, hvorledes de kommer til udtryk i det almindelige liv, og de udfordringer der møder det moderne menneske, når etikkens autoritative kilder relativiseres.

Jeg har nu fulgt TVU-kurset igennem 3 år og har mødt meget engagerede, vidende og velforberedte undervisere via Bibelens og filosofernes tekster. Der har også været gode diskussioner mellem kursister og undervisere. Kurset har givet mig viden, indsigt og anledning til fordybelse i tilværelsens store spørgsmål, og jeg fortsætter selvfølgelig på 4. årgang.

Anne Merete Jensen, 3. årgang

De tre år på TVU har været helt utroligt spændende. Det, der har fanget mig allermost, er kirkehistorie og kirkekundskab. At få kirken og dens hovedpersoner sat ind i et historisk perspektiv, har gjort mig nysgerrig på at vide mere. Jeg glæder mig altid til at komme på TVU og jeg er glad for de kompetente undervisere, som har ført os gennem stoffet.

Jan Jensen, 3. årgang

*Herunder:
Sæsonens undervisere på
1., 2. og 3. årgang*

Iben Aldal
Sognepræst, Sindal

Jens-Peter Olesen
Lektor ved UCN,
Aalborg

Johs Kühle
Pastor emeritus

Jørgen Jørgensen
Fhv. lektor ved UCN,
Hjørring

Kenneth Berg
Sognepræst, Løkken

Mads Callesen
Sognepræst, Sæby

Niels Grymer
Pastor emeritus

Steen K. Thomsen
Sognepræst,
Skt. Markus, Aalborg

3. årgang

Det Gamle Testamente (efterår) v/Kenneth Berg Profeterne

For at forstå det, taler vi om, hvad religion og profetismen er, og vi læser to af profetbøgerne: Amos og Daniel. Til sidst ser vi på, hvorfor en god måde at forstå Jesus på er som en profet.

Kirkekundskab (forår) v/Steen Kongsbak Thomsen

Kirken kan fremstå som et mirakel, der opstod af næsten ingenting og så udvikle sig gennem ydre trusler og indre konflikter. Kirken er der endnu, men har ændret sig. Hvad er kirken for en størrelse i dag, og hvad er meningen med den? Det er disse spørgsmål, der driver faget og søges besvaret.

Det Nye Testamente (efterår) v/Niels Grymer Johannesevangeliet

Det fjerde evangelium, Johannesevangeliet, er meget anderledes end de tre første. Her inviteres læseren ind i en eftertanke over, hvad alt det med Jesus har at betyde. I Jesu ord og handlinger og ganske særligt i hans død og opstandelse vil evangeliet vise os Guds herlighed, meningen med det hele. Vi ser på, hvordan det billede der tegnes af Jesus, er anderledes...

Det Nye Testamente (forår) v/Iben Aldal Romerbrevet

Få breve har haft så stor og langsigtet virkning som Paulus' brev til romerne. Ved hjælp af begreber som retfærdighed, lov, synd, tro, dåb, menighed, Ånd skriver han om forholdet mellem Gud og mennesker. Til belysning af nogle af brevets passager inddrages formuleringer i andre af Paulus' breve. Derved kommer vi til at beskæftige os med, hvem Paulus egentlig var, og hvad han ville med sine breve til menighederne.

Tænkning og tro v/Niels Grymer

Hvad mener vi, når vi kalder Jesus "Guds søn"? Hvordan kan vi i dag tale meningsfuldt om hans død og opstandelse? Ved at lytte til teologiske og andre tænkere før og nu bliver vi klogere på hvad den kristne tro har at sige i dag. Bl.a. undersøger vi hvorfor læren om treenigheden er afgørende for vores forståelse af hvem Gud er, og hvad det er at være menneske.

4. årgang

4. oktober

Kristendommens rødder

v. Troels Engberg Pedersen,
Professor emeritus i bibelsk eksegese,
Københavns Universitet

Har apostlen Paulus og evangelisten Johannes gjort brug af græsk-romersk filosofi? Hvis ja, spiller det så nogen rolle for os?

Hvad har Athen at gøre med Jerusalem? Sådan spurgte kirkefaderen Tertullian i 2. århundrede e.Kr. Men går man tilbage til Det Nye Testamente i det 1. århundrede, har de to størrelser (græsk-romersk filosofi og den tidligste kristendom) meget mere med hinanden at gøre, end man senere har villet være ved. Foredraget vil orientere om de vigtigste typer græsk-romersk filosofi, der er relevante for spørgsmålet: Platon, Aristoteles og stoicismen. Derefter vil vi se på, hvordan centrale ideer hos henholdsvis apostlen Paulus og evangelisten Johannes forstås bedre, hvis man ser

dem i lyset af specielt stoicismen. Til slut vil vi spørge os selv om, hvilken rolle besvarelsen af spørgsmålet spiller for os. Får vi bedre adgang til kristendommen (både den tidligste og her og nu), hvis vi ser på den i lyset af antik filosofi?

25. oktober

Det hellige og det utilbørlige

v. Lene Kühle, Professor, Institut for Kultur og Samfund - Afdeling for Religionsvidenskab, Aarhus Universitet

Efter at have beskyttet Gud og den religiøse følelse igennem århundreder blev blasfemiparagraffen afskaffet i 2017 i forlængelse af, at en blasfemisag var rejst efter afbrænding af en koran. Paradoksalt nok var den amerikanske prædikant Terry Jones, kendt for netop koranafbrænding, blot en måned tidligere blevet optaget på 'Hadprædikantlisten'. Prædikanterne på listen siges at forbryde sig mod 'det moderne hellige', demokratiet. Med 'Koranloven' (2023) beskyttes religiøse skrifter mod utilbørlig

behandling. Betyder det, at blasfemi selvom det måske ikke rigtig hører til i en moderne verden, ikke er så let at slippe af med?

15. november

Den tidlige kristne billedverden

v. Sandra Kastfeldt, sognepræst i Mariendal Kirke på Frederiksberg og BA i kunsthistorie

I kristendommens tidligste tid blev der skrevet breve, salmer, prædikener og evangelier, men først omkring år 200 kom en billedverden langsomt frem som enkle dekorationer på personlige brugsgenstande som ringe, skåle og olielamper. De kristne overtog motiver fra samtidens mangfoldige billedunivers som fugle og hyrder, skibe, fisk og små figurer af personer med armene løftet i bøn. Elskede motiver fik en ny og dybere mening og blev til trosbilleder. Efterhånden blev de dekorative småmotiver til udsmykninger på gravvægge og i de ældste kirkerum og i midten af 200-talet dukkede de første spæde billeder af

Jesus op dybt i katakombernes fugtige mørke. Da kejser Konstantin i det tidlige 300-tal gjorde kristendommen til en anerkendt religion, var en rig billedverden klar til at blomstre i 300-tallets store kirkebyggerier.

6. december

Hannah Arendt – totalitarisme og det ondes banalitet

v. Anne Marie Pahus, Lektor, Institut for Kultur og Samfund – Filosofi ved Aarhus Universitet

Hannah Arendt udgav i 1951 den første store analyse af det totalitære som fænomen og ti år efter fulgte hun retssagen mod naziforbryderen Adolf Eichmann. Arendt giver med sit værk både en beskrivelse af et samfund, hvori den radikale ondskab og nazismens ideologi kunne slå rod og en original analyse af en ofte overset side af ondskaben, som hun kaldte det ondes banalitet. Bedst forstår man hendes filosofi om det politiske ved også at se på hendes teologiske tanker om forsoning, håb og åbenbaring.

Vi dykker ned i centrale steder i værket for at få et greb om hendes tanker og for at forstå, hvor relevansen af Arendts tænkning er størst i dag.

10. januar

Kanon-dannelsen - kampen om Bibelen og de hemmelige evangelier.

v. Kasper Bro Larsen, professor i Det Nye Testamente og kristendommens tilblivelse på teologi ved Aarhus Universitet

Det Nye Testamente består af 27 skrifter, men hvorfor lige dem? Var det kejseren og oldkirkens ledelse, der stod bag? Og hvad er historien bag de apokryfe evangelier, der ikke kom med i Det Nye Testamente: Thomasevangeliet, Mariaevangeliet, Jakobs Forevangelium osv.? Foredraget fortæller historien om Bibelens tilblivelse. Som med alle kanondannelser er det en historie om inklusion og eksklusion.

31. januar

Kristendommens indførelse i Danmark

v. Peter Prentz, fil.dr., museumsinspektør Nationalmuseet, kurator på udstillingen Vølvens varsel "...og gjorde Danerne Kristne.." ...og meget mere!

For Harald Blåtands pral på den store Jellingsten handler ikke kun om et skift mellem Asatro og Kristendom, mellem vølver og helgener. Det var et skift i værdier (som kun sporadisk er omtalt i skriftlige kilder), i forståelsen af verden og måden, hvorpå man levede - om krig, køn død, fra Valhalla til Paradis. Forelæsningerne vil dreje sig om arkæologiens bidrag til at forstå det intellektuelle, spirituelle og moralske univers, som vikingerne levede i og som langsomt ændrede sig i kølvandet efter religionsskiftet. Det er en verden, der næppe kunne være mere anderledes end vores egen - filosofisk, moralsk og oplevelsesmæssigt - men som vi alligevel kan genkende som indbegrebet menneskelig.

28. februar **Menneskesyn**

v. Thomas Schwartz Wentzer, Professor, Institut for Kultur og Samfund - Filosofi, Aarhus Universitet

Humanisme som antropoteknik. Mennesket mellem natur og teknik.

Undervisningen vil præsentere menneskesyn, der tematiserer metafysiske, teologiske og etiske aspekter af menneskets naturlige utilstrækkelighed. For åbenbart må vi mennesker først lære det at være menneske.

I denne optik er humanisme den samlende betegnelse for kulturteknikker, der hjælper os med det, at blive mennesker. Ideen om antropoteknik anerkender, at vi mennesker kompenserer for vores naturlige mangler ved at udvikle adfærdsregler og værdisystemer, for at kunne leve et godt og retfærdigt liv med os selv og hinanden. Men talen om antropoteknik har i vore dage fået en nærmest diabolisk betydning, når teknologien skifter fra at være et redskab til at blive til sin egen verden og værdisystem. Det er ved at gå op for mange af os, at det

at være fri, kan være en forbandelse. Især, hvis Nietzsche's ord – "Gud er død" – er korrekt.

21. marts **Det kristne frihedsbegreb**

v. Bo Kristian Holm, Professor MSO, Institut for Kultur og Samfund - Systematisk Teologi, Aarhus Universitet

I et af Luthers mest kendte skrifter, "Om et kristenmenneskes frihed", begynder han med at slå fast, at den kristne er den mest frie af alle mennesker, ikke underlagt nogen, og samtidig den mest forpligtede af alle, underlagt alle. Dette dobbelte syn på mennesket udgør kernen i det evangelisk-lutherske syn på mennesket. Med udgangspunkt i Luthers dobbelte bestemmelse af mennesket vil vi trænge dybere ind i, hvad Luther egentligt mener, og undersøge, hvad bestemmelsen har betydet og kan betyde for et menneskes forståelse af sig selv og sin omverden. Og vi vil se kritisk på nogle af de misforståelser, bestemmelsen har ført med sig.

Tid, sted og undervisningsform

SÆSON 2025/26	SÆSON 2026/27	SÆSON 2027/28
4. OKTOBER	3. OKTOBER	2. OKTOBER
25. OKTOBER	24. OKTOBER	30. OKTOBER
15. NOVEMBER	14. NOVEMBER	13. NOVEMBER
6. DECEMBER	5. DECEMBER	4. DECEMBER
10. JANUAR	16. JANUAR	15. JANUAR
31. JANUAR	6. FEBRUAR	5. FEBRUAR
28. FEBRUAR	6. MARTS	4. MARTS
21. MARTS	20. MARTS	18. MARTS

Grundforløbet strækker sig over tre sæsoner/vintre på ovennævnte lørdage

Festlig afslutning

Sæsonens sidste undervisningsdag er lørdag den 21. marts. Dato for afslutningsfestlighederne bliver lørdag den 18. april 2025 fra kl. 10.00 til 14.00 - sæt kryds i kalenderen allerede nu.

Undervisningen foregår i Folkekirkens Hus og i krypten under Budolfi kirke. Alle får inden kursusstart oplysning om praktiske forhold samt besked om, hvilket undervisningslokale der tildeles den enkelte årgang. Undervisningsdagen begynder kl. 9.00 med morgenkaffe i Domkirkens krypt efterfulgt af morgensang kl.9.30. Selve undervisningen begynder kl.10.00. Undervisningen former sig oftest som foredrag med drøftelse. Forløbet er som følger:

Morgenkaffe i Domkirkens krypt	09.00 – 09.30
Morgenandagt	09.30 – 09.45
1. lektion	10.00 – 11.45
Frokost (medbragt)	11.45 – 12.30
2. lektion	12.30 – 14.10
(4. årgang afsluttes kl.14.10)	
3. lektion	14.20 – 16.00

Sådan tilmelder du dig

Teologisk Voksenundervisning hører fra og med sæson 2025-2026 til i Folkeuniversitetets regi, og det er dermed også Folkeuniversitetet som modtager tilmeldinger til de enkelte hold. Kursusgebyret er kr. 1.150 for alle deltagere uanset bopælskommune.

Tilmelding: Gå ind på Folkeuniversitetets hjemmeside **www.fuaalborg.dk** og søg på Teologisk Voksenundervisning. Her kan du tilmelde dig den relevante årgang. Bemærk, at tilmelding til 2., 3. og 4. årgang forudsætter, at man har deltaget på det - eller de - foregående års hold.

